

Nro. 47.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Decembernek 9-dik napján
1800-ik esztendőben.*

B é c s.

Tekintetes Trencsén Vármegyének első All-
Ispánját, Tek. Prileczki *Prileczky Károly* Urat,
Hazaja és Fels. Királya eránt bizonyított sok
rendbéli érdemeiért, minden taksa fizetés nélkül,
Kir. Tanácsossá tenni méltóztatott felséges Ő-
runk.

Tisztelendő és Nemes *Szeniczei Bárány Pál*
Úr, a' Dunán túl lévő A. Conf. tartó Gyülekeze-
teknek egyik Erd. Seniora, és a' Varsadi Evang.
Ekklesiának hiv lelki Pásztora, hazafiúi nagy buz-
góságának, és uralkodó Fels. Fejedelméhez való
hívsegének ki nyilatkoztatása végett, igen rövid
idő alatt, egymás után, maga költségén, három

A a

fiat ajánlotta, 's adta Ő Cs. K. Felsége hadi szolgálatjába. Melly ritka példájú virtussa Ő Felségének értésére esvén, különös kegyelmességgel vette azt, és a' Fels. Kir. udvari Magy. Cancellária által tudtára kiváuta nékie a' maga jó tettét adadni.

Egy *Pummer József* nevű, Zágrábi polgárnak, és Süveg-gyartónak, 50 forintokból álló, és a' jelenvaló költséges háborúnak folytatására, önként ajánlott adományát igen kegyelmessen vette és az eránt való jó tettéset ki is nyilatkoztatta Ő Cs. és Kir. Felsége.

A' közelebb el múlt Novembernek 26-ik napján költ Cs. K. udvari decretumban az eránt méltóztatott Ő Cs. és Kir. Felsége parantsolatot adni, hogy a' belső, vagy ithoni kereskedésnek előmozdítása, könnyítése, és a' folyamatban lévő, 6 és 12 krajtzáros ezüst pénznek meg szaporítása végett, ez után 24 krajtzáros ezüst pénzek is veretődjenek, és folyamatba botsátódjának, és az Auszriai Fels. Birodalomhoz tartozó minden tartományokban, minden adásban vevésben, 's minden közönséges és magános kasszáknál, a' meghatározott 24 krajtzárookban el vetetődjenek.

Károly Kir. Fő Herczegnek azon hirdetménye által, a' mellyet a' Cseh Országi légionak felállítása végett, közönségesse tétetett, minden karba és rendbe helyheztetett ember fel indittatvan, szünté ugyan egymással vetélkedtek Ő Kir. Fő Herczegsége, a' Fels. Fejedelem és Haza védelmezésére czélozó szent szándékának előmenetelesítésében, és ki pénzbeli tehetsége, ki legénység ki állítása által, és ki egy ki másképen igyekezett azt elközleni. Ifjú, meg állapotodott idejű, zöldellő, és hanyatlani kezdett emberek is, különös szerentséjeknek tartották, ha azon légioba neveiket fel irattathatták. Kiváltképen a' tanuló ifjuság sergestől vett azon szabad seregnél hadi szolgálatot.

Hadi Történetek és Környüldállások.

Németországban már most újonnan elkezdődött az ellenségeskedés. A' maga győzedelmeiben fel fakodott mostani Franczia Kormányfők azon békeséget tárgyazó igazságos fel tételeket, a' mellyeket a' Fels. Cs. és Királyi udvar eleibe tett, meg vetette, és a' múlt hólnapnak 13-ikán, valamint Olasz, úgy Német országban is félbe szakasztatta a' fegyver szünés idejét.

Ahoz képest azon 15 napok alatt, a' mellyeket a' két hadakozó armádiának kormányozó vezérjei a' fegyverszünés kezdetekor meg határoztak vala, János Kir. fő herczeg a' Német Ország Cs. K. armádiának mostani fő vezérje, öszvébb vonván az alatta lévő hadi seregeket, azokat olly pontba helyezettette, a' honnan, az ellene menendő ellenséget hathatossan vissza verhesse. Onnan November 28-ik napján, Maszing környékére vezette ugyan az armádiát, de mivel, a' 36 óráig tartott nagy eső miatt mind az ország útja, a' mellyen az ágyukat és a' tábori eleséget az armádia után vinni kellett, mind a' mellesleg való utak el romlottak, kénytelen volt azon napon meg állapodni.

A' következett napon, úgymint November 29-ikén, Alsó Bavarriának Neumarkt nevezetű mező városa alá jutván Ö Kir. Herczegsége, mingyárt tudósítást vett arról, hogy az előtte való nap, a' Monachiumból Haagba, és az onnan a' Wasserburgba vivő utak mellett vigyázaton állott kevés számból álló seregünket meg támadta, és egy kevésbé hátrább is nyomta volna az ellenség. Azért Ö Kir. Herczegsége sem vesztegett, hanem November utolsó napján, elég bajosan ugyan, de azért még is szerentséssen Ampsing mellé vezette a' kormánya alatt lévő seregeket, épen akkor, a' midőn Franczia Generál Neu oda menni szándékozott volna colonnékra osztott hadi népével, a' kinek még távolról szemébe tűnven

a' Cs. K. armádia, a' *Haag* mellett lévő erdőkbe vonta magát vissza; de mivel a' mi seregeink 12 óráig tartott bajos és faratságos marsirozása után el lankadtak, és pihenés nélkül szükölködtek, a' következett napra halasztotta Ö Kir. Herczégse az ellenségre való útét.

Ekkor, mingyárt viradtakor, három colonéra osztott hadi népével ki indult a' Francziák ellen. a' kik az ott lévő tetőkön álván, nagy vakmerőséggel védelmezték magokat, egynéhányszor hátrább nyomták vitéz seregeinket, de ezek mind annyiszor meg újítván a' viadalt, végtére diadalmat vettek rajtok, és a' lassú lépésekkel hátráló ellenséggel 10 óráig szüntelen viaskodván, hat ágyut, 's mintegy 800 embert ejtettek közzülök rabságra, és a' viadal után mingyárt egész *Haagig* küldettek előre vigyázó katonáink.

A' mint a' *Vécsey* Huszár Regimentnél szolgáló, és ide kurir fővel küldetett *Jünger* nevű lovas Kapitány által a' Fels. udvari hadi Cancellariához küldött jelentésében megjegyzette Ö Kir. Herczégse, közönségessen, minden azon ütközetben volt hadi seregeink derekasan viselték magokat: mindazáltal a' *Lascy* gyalog serege, a' mellytől 3 Stabalis tisztek sebbe is estek; a' *Vécsey* Huszár, a' *Benyovszki* gyalog regimentjei, a' 60-ik gyalog sereg, a' *Pétervárad* 3-ik, és a' *Gradiskai* 3-ik batallionok, nem különben a' véghe-li huszár regiment, és a' lovas ágyuk mellett volt pattantyúsok különös próbáit mutatták vitézi bátorságoknak.

Különösen emliti Ö Kir. Herczégse *Löppert* General Majort, a' ki tudniillik az avantgárdát vezette, és a' fellyebb említett, 's kurir fővel ide küldetett *Vécsey* Huszár seregből való lovas Kapitányt, a' ki a' maga eskadronjával az ellenség batteriájáráb é vágván, aztszerentséssen el foglalta. — A' mi ezen véres tsatában szenvedett veszteségünk, kivált a' sebbe estekre nézve, nem kevés volt, de még is jóval is kevesebb, mint

az ellenségé, a' mellyről, valamint az egész történetről is bővebb tudósítást fog ennekutánna Ö Kir. Herczega küldeni.

Cs. Kir. F. M. Lajtinánt Gr. Klénau is olly jelentést küldött ezen ifjú hérosunkhoz, melly szerént ő a' Duna vizén által menvén, egészen *Albachig* nyomult előre, sok Francziát ejtett fogságra, és valamint *Straubingából*, ugy *Regensburgból* is ki üzte az ellenséget. Ezen kívül egymás vezérünknek is szépen szolgált a' hadi szerezte, úgymint Generál Májor *Mecsey* vitéz hazánkfiának, a' ki is 3 Franczia Granatiros kompaniát, és 3 tisztejt ejtett *Landshut* mellett hadi fogságra.

Továbba azt is jelenti még Ö Kir. Fő Herczega, hogy December 2-ikan, *Haag* mellé vitte a' maga armadiáját előre, a' honnan az előtt való, éjjel hátrább vonván magát az ellenség, *Hohenlinden* környékén telepedett le, a' kit nyomomon üzven előre járó vitézeink, 50 Francziát ejtettek hadi fogságra.

A' F. M. Lajtinánt *Kienmayer* vezérlésére bízott és *Landshut* tájékára küldetett corpus is, meg érkezen December második napján *Dorffenzhez*, szerentséssen öfzve kaptsolta magát az armadiával.

A' *Wasserburgi* Ország úton is, *Eberspergig* ment hátrább az ellenség. — Jó omen! Bár mindenkor így szolgáljon vitéz népeinknek a' hadi szerezte!!

Német Ország.

Bráundenburgiában is rettentő szelek voltak November 9-ik napján, 's egész Frankfurtig tolták fel az *Odera* vizeit, és sok kárt okoztak az abban talált hajóknak. — Középszerű aratás lévén ott az idén, Berlin városában, 6 hólnapokig maga a' Király füttet a' Izegevénylegnek óltsó kenyeret.

Hamburgban, egy különös kereskedő Társaság tudódott ki nem régiben, a' melly *Lübeck*.

ből, a' Bálticum tengerbe hajokon portéka helyett kövekkel 's holmi haszna vehetetlen dolgokkal meg rakott ládákat küldözvén, azokat a' hajósok által assecuráltatták, és, mivel a' hajóskapitány velek egy kereseten vólt, az úton, a' hajókat el süllyesztették. Egynéhány alkalmas-sággal szerentséssék vóltak ezen könnyü kereskedésekben, mig végtére, *Stettin* alatt, egy illy hajó el süllyedvén, és 3 kövel meg rakott hordó a' vizből ki húzatván fel nyittatott, és az egész tsalárd kereskedés fel fedeztetett.

I. Pál Orosz Császár, minden Bálticum tengeren lévő kikötő helyeiben tállátatott Anglus kereskedő hajókat le árestáltatott. Ezek közül valók azon 70 Anglus hajók, a' mellyek Lieflandiában a' Rigai révben találtattak.

A' Svéciai Koronához tartozó Pomeránia 20,000 tallért fizetett, azon Ország szükségeinek ki pótolása végett.

Az az ifjú *Lichtenstein* herczeg, a' ki a' múlt nyáron, Majus hólnapban veszedelmes sebbe, és egyzersmind Franczia fogságba is esett, de Augspurgba vitetvén, a' 11-ik Fr. dragonyos Regementnek *Lúkas* nevezetü fő seborvosa fáradhatatlan körülötte való bajoskodása, és okos vele való bánása által, egészlen meg gyógyított. Képzelné is allig lehet, minémü nagy szívvvel, és békességes türéssel szenvedte legyen ez a' 20 esztendő vitéz herczeg a' maga sebjei által okoztatott kinokat.

Nem régiben, egynéhány Prusszus-Pomeránus hajók épületnek való fákat akarván Amsterdámba hajókon vinni, az Anglus vigyázó hajóktól el fogattattak és a' Hamburg várasához tartozó Cuxhaveni révbe vezettettek bé. Azonnal a' fogságba esett hajóknak kapitánya Hamburgba menvén jelentést tett az ott lévő Prusszus követnek, e' pedig a' Hamburgi Magistratusnak az eránt, hogy mingyárt botsassák azokat szabadon. De ez, hoszas tanátskodása után is

azt végzette, hogy mivel az Anglus hajókkal nem bir, 's talán magára is vonná az által a' Londoni kir. udvar haragját, egy átallyában nem tellyesithette a' Prusszus követ kérését. Arra való nézve, a' Prusszus követ, a' néki már eleve adatott hatalom szerént, kurirt küldvén, *Min-denbe*, 20,000 főből álló Prusszus katonaságot hivatott, es mingyárt akkor el foglaltatta a' *Cuxhaveni* kikötőhelyet. —

Az *Aschaffenburg* mellett. (a' Frankóniai kerületben, a' *Ménus* vize mellett, Frankfurthoz 5. óran a fekvő, és a' Móguntziai Vál. Fejedelemséghez tartozó város) Novemb. 25-ikén történt tsata után, bé mentek oda a' győzedelmes Franczia truppok. A' Móguntzia Vál. Fejedelemség rendes és fel állott seregjei erőtlének lévén az ellentállásra, *Schweinfurtba* vonták magokat vissza. — A' Frankóniai kerületből, és Felső Palatinátusból, sok familiák költöznek, bátorságos meg maradásokra nézve, a' Prussziai Koronához tartozó *Bayreuthi* és *Anspachi* herczegségekbe. — A' *Baváriai* Vál. Fejedelemnek, a' ki egy darab időtől fogva a' Felső Palatinátusnak *Amberg* nevezetű fő városában tartózkodott, egész familiástól együtt *Bayreuthba* váratik. — A' Bécsben sokáig múlatott Württembergi uralkodó herczeg Prágán keresztül *Erlangába* utazott, 's ott akar a' békességnek helyre állitodásáig lakni.

Ola z Ország.

VII. Pius Pápa Ő Szentsége, a' meg hólt VI. Pius Pápának unokáját, Kardinál *Braschi Onestit*, a' Római Szentegyház Kamarájának fő gondviselőjévé (ennél nagyobb méltóságú és hasznú hivatal nintsen a' Római Statusban, a' mellyet néhai VI. Pius Pápa alatt Kard. Rezzoniko Károly viselt) Kárdinal *Somagliat* az Egyházi fenytékekre, és szokásokra ügyelő Congregatiónak Kormányozójává; *Kavalchini* Urat pedig Róma városának Gubernatorjáva tette. — A' Málta Vitézi Rendnek utolsó nagy mestere *B. Hompesch*

Ankonán kereesztül Rómába utazott, olly feltétellel lévén, hogy ottan Pápa Ő Szentsége előtt, a' maga Nagy Mesteri méltóságától lett meg fosztatása, mint azon Rendnek törvényeivel ellenkező dolog ellen, közönségessen proteftállyon.

A' *Véronába* ki költözött Majlandi Érsek *Visconti*, onnan megyejébe vissza ment, és Nov. 12 ik napján vissza tétetett előbbi egyházi méltóságos hivataljába. Minden *Mayland* tájjékán cantonirozott Franczia hadi seregek parantsolatot vettek, a' fegyverfzűnés által meg határozott lineához való marsirozásra. — Egy *Maylandi* kenyérsütő, azért, hogy rossz kenyeret fű ött, akként büntettetett meg, hogy a' közönséges piacon két óráig szégyen székben álván, a' nyakába függesztett fekete táblával, a' mellyre tudniillik az ő vétke le festetett, minden útzákon meg hordatott. A' Toskánai Nagy Herczegségbe Cisalpinusi seregek küldettek őrizetre, az ott vólt Franczia truppok pedig az innenső Majlandi határokon táborba szállottak. Azt írják, hogy Nov. 23-ik napján kezdődött vóina el Olasz Országban az ellenségeskedés.

A' *Florentziara* vetett Contribution kívül a' Francziák, még 15000 pár tzipöt 2000 pársarut requiráltak. — Az oda való Kormányozó Széknek tagjai Rómába futottak, 's most ott tartózkodnak. — *Arezzó* városának erőszakossan lett el foglalása után, sem a' zálog háznak, sem az apácza klástromoknak nem kedveztek a' Francziák hanem mindent el prédáltak.

Frantzia Respublika.

A' Conzuláris testörző seregnek egy része, ugymint 800 főből álló lovas és gyalog katonaság *November 23-ik* napján parantsolatot kapott az eránt, hogy minden órában, 's szempillantásban kész legyen útnak indulni, és már, a' Fő Conzul paripai, és tábori bútorja is kiindult *Párisból*, de merre és hová, Olasz. vagy Német Or.

szágba e', nem tudatik. — Minden felőről sok legénység takarodik *Dijon* felé, egy új rezerva armadiának organizáltatására. A' belső dolgokra ügyelő minifter, *Bonaparté Lucian Bourdeauxon* (*Burdegálison*) utazott keresztül, a' mellyből világosan következik, hogy ő Spanyol Országba küldetett, hogy a' Madritti Kir. udvar közbenjárása mellett Portugalliát is meg békéltethesse a' Fr. Respublikával. — *Párisból* egynéhány derék orvosló Doctorok, és seb gyógyítók küldettek a' Spanyol Orzági, nevezetesen az Andalúziai öldöklő mirigynek meg vizsgálata végett, a' melly sok ezer embert temetett, néhány hólnapoktól ólta, a föld gyomrába.

A' Sz. Pápától *Párisba* küldetett egyházi követtel *Spina Urral* el kezdettek már a' conferentiák. Sokan sok jót várnak VII Pius Pápanak ezen intézetjéből.

A' *Donnersbergi, Rénusi, Mosellai, Saari, és Roeri* 4 új Frantzia osztályok, a' mellyek tudniillik a' Rénuson túl fekvő Német Orzági tartományokból tsináltattak, a' Respublika 9-ik esztendejére fekvő jószágaikért 7 millio, ötszázezer liverből, fejekért, ingó józagaikért, 's több efélékéért, 1 millió és 125 ezer liverből álló adót tartoznak, a' Conzuloknak leg újabb meg határozások szerént, fizetni. — A' háborúnak súlya által nagyon meg terheltetett déli Német Orzágbéli fejedelmekért való közbenjárást a' Berlini Kir. udvar válalta magára. — A' revolutiónak kezdetétől fogva nagyon fel kapták a' férfi öltözetbe való járást a' Franczia ifjú asszonykák, a' melly vissza élés ellen olly parantsolatot tétett a' Policia minifter nem régiben közönségesse, hogy a' melly fejer személy engedelem nélkül férfi ruhába öltözve, közönséges helyen megjelenik, mingyárt fogattassék meg.

Néhány napoktól fogva, (igy szól egy *Párisi Zsurnál*) sok név nélkül való könyvetskék forognak az olvasó Publicum kezén, és ingyen

küldöztetnek a' házakba, de kitől, kitől nem, senki se tudja. Egyiknek a' homlokán ez a' czim vagyon: *Cesar, Cromwel, Monk és Bonaparte*. Ebben az a' kérdés: *Ugyan mi lenne Franciaországból, ha Bonaparte meg halna?* mellyre felel az Író hogy az ő halála után olly sorsra jutna a' Fr. Respublika, mint N. Sándor halála után a' Görög Birodalom, az az, fel konczoltatna a' nevezetesebb Generálisoktól. Ennek el távoztatására, azt javasollya a' Fr. Nemzetnek az Író, hogy válasszák *Bonapartét* Imperátornak, 's adják familiájának az Országot örököszen. Erről a' könyvről olly itilettel vagynak a' Párisi buzgó patrióták, hogy a' Fő Conzul meg buktatására iratták legyen azt az ő ellenségei.

Batava Respublika.

Talán sohol sem vólt, a' 9-dik Novemberi tengeri szél olly irtództató, mint Hollandia mellett, a' melly tudniillik, az egész Belgiomban, Geldriában, és Francia Országnak északi szélein meg betsülhetetlen károkat okozott. — *Brüsszelben és Antverpiában* 7 egész oráig dühösködött ez a' pusztító szélvész, és egyetlen egy ház sem vólt; a' melly meg ne károsítatott volna, mintha ugyan kemény ostromlás alá vétetődött volna valamelly ellenségtől. — A' Brüsszeli homályos sétáló helyen, 60, a' *Sognei* erdőben pedig 1200 nagy élő fákat szaggatott ki tövéről. — *Antverpia* városa mellett, annyira fel duzzasztotta, ez a' gonosz szél a' *Scaldis* folyóvizet, hogy tsak nem egészlen el borította ezen váraft. — — A' *Brüsszel, Antverpia és Lovanium* városok közt lévő térségen fekvő helységekben, és mezőségen sok malmodokat, istállókat, és nyári mulató házakat öszve tört, és sok embert 's barmot meg ölt, és meg sebesített. — *Utrechtben, Heusdenben, északi Hollandiában, és a' Herczogenbusi* majorokban ki mondhatatlan károkat tsinált, sok helyeken széllyel szaggatta a' tornyokat, és templomokat, a' mellyeknek kövei öszve morsolták a' szom-

széd házakat, és igen sok embert meg fosztottak életektől. — A' Texeli kikötő helyben, 20 nagy hajoknak köteleit, 's árboczfáit széllyel tépven, azokat a' tenger partyához tsapta, 's öszve törte. — A' falu helyeken, a' lakókkal együtt elhorta a' paraszt házakat. Egy szóval, senki se tartván magát hajlékában bátorságosnak, ha csak ereje vólt, és engedte a' rettentő szél, a' mezőre futott, és a' gödrökben rejtezett. — *Herczogenbuschban* még csak egy ház sem maradt sértődés nélkül, és a' *Maas* vizének fel tornyozott vizei kiöntvén, minden körül belől lévő földeket bé borítottak. — *Middelburg* mellett 4 malmot sodort el a' szélvész. — A' *Vlissingeni* révből sok hajót elragadván, a' partokhoz tsapta 's öszve törte. — *Helvoetsluisban* is sok kárt tett az épületekben és hajókban. Rövideden meg mondván, 1747-ik esztendőtol fogva több szerentsétlenség Hollandiában és Belgiomban nem történt, mint November 9-ik napján. — Ha még tovább tartott volna a' szélvész, minden töltéseket öszve szaggatott, vólna, 's talán egész Hollandiát bé borította vólna a' viz.

Helvécziai Respublika.

Zurch vagy *Tigurum* városából, és annak vidékéről mind *Tirolis* ellen forditattak 's küldettek a' Fr. seregek.

Ezen Respublika hadi dolgokra ügyelő Commissiója 1 millio adosságot tsinált, és minden hólnapban 150,000 livert fizet a' katonaság tartására. — Fr. Generál *Macdonald* egy batallion linea truppot, és 3 kompánia stuttzos katonaságot kivánt, Graubündennek őrizetére, a' Helvécziai Kormányszéktől. — A' Francia truppoknak számára készitetendő kaputrokoknak varrasára, igen sok szabó mesterek és legények vétetődtek. requisitióba.

A' Párisban lévő Helvétus követ, polgár

Glair azt írta a' Helvétziai Kormányfőeknek, hogy a' Fő Conzul avval vizsgáltatta őtet, egy magános audientiáján, hogy a' Lünevillei Congressus alkalmatosságával, minden előbbi jussait és privilegiumait vissza adatja, ezen két esztendőből fogva igen sok inséget látott Respublikának. Kétség kívül azért vont a' Fő Conzul a' *Glair* polgár száján mézes madzagot keresztül, mivel előre is jól tudta, hogy semmi sem fog a' Lünevillei Congressusból lenni.

Magyar Ország.

Bihar Vármegyében Decembernek első napján N. Váradon lakozó Nemes *Kristóf Mihály* Úr, a' ki ezen hosszas, és igen költséges Francziák ellen való háborúban, gyakorta, és sokféle képen ki nyilatkoztatta a' maga, uralkodó Fels. Fejedelme, és Hazája eránt való példás szeretetét, és már a' maga tulajdon költségen több rekrutákat is állított ki, és küldött a' *Blankenstein* huszár Regimentjéhez; a' jelenvaló Insurrecciónnak alkalmatosságával is 10 insurgens katonát adott, 's azoknak köntőt, fegyvert, zsoldot, egy szóval mindent, a' mit azon végre nézve szükségesnek gondolt, örömmel szolgáltatott.

Sopronban, December 2-dik napján. Naponként mind több több insurgens seregek érkeznek, és vártnak ezen tájakra. Nevezetessen a' Bács és Nyitra Vármegyékbeli gyalogság számára is elkészítettek a' kvártélyok. Ellenben azok az insurgens seregek, a' mellyek már a' fegyverben gyakoroltatván, alkalmasoknak találtattak a' táborba való menetelre, tovább fognak marsirozni. (Holnap, vagy hólnap után, a' mint hallottuk, itten fognak keresztül menni). Vége hőszenints a' sok ízénát, abrakot, és eleséget ide hozó szekereknek. Kiváltképen Tek. Moson Vármegyéből, igen sok liszt, zab, és mintegy 45000 mázsa széna hozatott ezen tájakra mostanában.